

SENSUL UNEI RESTRUCTURĂRI

August Strindberg - cel ce la răscrucea secolelor XIX și XX asimila progresele științei, iraționalismul și relativitatea, anticipa conflagrațiile mondiale și era absurdului, fiind un ne-vrotic cu fixații de geniu și practicînd un psihologism abisal marcat de simbolism - a lăsat moștenire scenei o dramaturgie viguroasă ce permite o neconținută descriere în funcție de momentul montării.

Aparent onirică tentativă de circumscriere a enigmei existențiale, piesa *Visul* (1901-1902), deși datată în perioada idealistă a religiozității confuze, reprezintă o revenire la cea realist-naturalistă a scriitorului. În ciuda pre-textului de mit - un mesager divin de sex feminin de astă dată, coboară pe pămînt să cerceteze mersul lumii -, succesiunea relevărilor se concentrează asupra mizeriei umane, asupra "somniașismului" social, a "vampirismului" individual. Deopotrivă rafinată și crudă, dialectica strindbergiană, prin intermediul

filtrului de natură brahmaniană, descrie volute suprarealiste, în perimetrul verosimilității însă.

Tînăra regizoare Cătălina Fernoagă (ea a debutat deja cu un impresionant film al revoluției - "De Crăciun ne-am luat rația de libertate" -, realizat împreună cu un coleg, Cornel Mihalache) -, s-a lăsat antrenată în disputa pe care teatrul strindbergian o inițiază între tehnica teatrală dominată de capriciul poetic al viziunilor și aparițiilor fantasmagorice, al metamorfozelor kafkiene, și tehnica cinematografică în manieră avant-expresionistă, care decupează esențe și montează senzații.

Operînd reducții ale divagațiilor și prolixităților, adăușind minime pasaje, Cătălina Fernoagă restructurează textul în jurul Poetului. Un erou a cărui imaginație creatoare dă naștere celorlalte personaje și care, alături de protagonist, suferă continue disocieri, dedublări, cunoscînd ipostaze antagonice, deasupra tuturor

planînd - așa cum autorul o pretinde - conștiința visătorului, maestru al jocului oniric. Astfel, Gabriel Costea are de susținut un dificil excurs punctînd cu rece dexteritate instabilitatea psihică și reflexivitatea Scriitorului, vizionarismul Poetului, naivitatea Ofițerului îndrăgostit și ipocrizia Avocatului misogin. Viorica Vatamanu apare mai întîi împovărată de altruismul Portăresei, dă chip Linei, modesta urmărită de ingratitudine, ca să revină apoi cu persistența unui personaj pe cît de obscur pe aît de percutant în agresivitatea sufocantă, Kristin. Purtînd cu dezinvoltură masca malefică a Directorului carantinei, Octavian Dabija contribuie la etalarea argumentelor ce incriminează "lumea pe dos". Liviu Pancu figurează un imberb Profesor și un fugitiv El, iar Cerasela Iosifescu o impetuoasă iubită Victoria. Dar revelația spectacolului este Cătălina Mustață, materializînd cu grație, inteligență și sensibilitate evanescentă unui personaj de basm, Fiica lui Indra, divinitatea interesată de soarta paradoxală a oamenilor, soartă pe care pînă la un punct ajunge să o împărtășească, infirmînd pentru o dată antifeminismul strindbergian.

Montarea suferă din cauza unei scenografii mult prea săracă, la propriu și la figurat, mai ales raportată la galopantul gînd regizoral.

■ IRINA COROIU

UN JOC AL VISULUI de August Strindberg • Studioul Academiei de Teatru și Film • Data premierei: 20 februarie 1991 • Regia: Cătălina Fernoagă, clasa prof. univ. Cătălina Buzoianu • Scenografia: Diana Cupșa • Distribuția: Cătălina Mustață (Fiica lui Indra), Gabriel Costea (Scriitorul, Ofițerul, Avocatul, Poetul), Viorica Vatamanu (Portăreasa, Kristin, Lina), Octavian Dabija (Directorul carantinei), Cerasela Iosifescu (Victoria), Liviu Pancu (El, Profesorul) - studenți ai anului IV, clasa prof. univ. Sanda Manu.

NE VA CONTRAZICE VIITORUL?

Alegerea făcută de Cătălina Fernoagă pentru spectacolul său de absolvență este, fără îndoială, temerară. Iată ce spune despre *Un joc al visului* (piesă scrisă în 1901 și cunoscută mai mult sub titlul abreviat *Visul*) însuși Strindberg: "Autorul a încercat în această feerie (...) să imite incoerența visului, într-o farsă aparent logică. Totul se poate întîmpla, totul e posibil și plauzibil. Nu există timp

și spațiu, pe un fundal subțire de realitate imaginația toarce și țese modele noi: o împletire de amintiri, trăiri, închipuiri, absurdități și improvizatii". Cu alte cuvinte, un material alunecos și, totodată, de o stranie poezie, căreia trama propriuzisă - călătoria pe Pămînt a fiicei zeului Indra, dornică să vadă cum trăiesc oamenii - nu-i oferă decît un prea fragil suport dramaturgic. În aceste condiții, al-

ternativa ce i se înfățișa regiei era fie să dea curs liber voitei incoerențe a acțiunii (în genul "fluxul liber al memoriei" sau "al imaginației"), fie să reordoneze substanța dramatică potrivit unei viziuni proprii, unei "idei de spectacol" care, cu riscul de a transforma textul în pretext, ne-ar fi comunicat, măcar, opinia realizatoarei despre lume, sau despre Strindberg, sau despre lumea lui Strindberg. E drept,

liviu pancu, gabriel costea, cerasela iosifescu, viorica vatamanu, cătălina mustăță și octavian dabija

regizoarea a intervenit autoritar în piesă, scurtînd-o (ceea ce devine, pînă la urmă, o calitate a spectacolului!), dar astfel nu a făcut decît să-i reducă straniețea - fascinantă pe alocuri - la un șir foarte palid motivat de episoade cînd cu totul realiste, cînd cu totul absurde. Celor dintîi le-a adăugat și o doză de brutalitate menită să ne amintească de concepțiile misogine ale dramaturgului (culmea, practic insesizabile în acest text), iar celorlalte - o violență aproape netransi-

gurată (altminteri, și nemotivată), urmărind, probabil, "trimiteri" în contemporaneitate. A rezultat un spectacol inteligibil și plictisitor, cu totul neconcludent - sperăm! - în privința înzestrării viitoarei regizoare Cătălina Fernoagă. Neconcludent însă - din păcate, de astă dată - și în privința pregătirii profesionale a tinerilor actori; dintre aceștia s-a făcut remarcată doar Cătălina Mustăță, printr-un joc nuanțat, mai atent supravegheat decît al par-

tenerilor săi, pe care așteptăm să-i vedem și în alte montări, înainte de a ne pronunța.

Desigur, pentru un prim spectacol comentariul nostru poate părea excesiv de drastic; n-am uitat însă că **Un Joc al visului** este, în același timp, un spectacol de sfîrșit de studii. Oricum, ne rămîne să nădăjduim că, spre binele tuturor, viitorul ne va contrazice cu tărie.

■ ALICE GEORGESCU

